

ברכות והסכמות

ציטוטים מתוך הסכמות וברכות שניתנו למהדורת המופת של הרמב"ם השלם והמדויק מכתבי יד בכרך אחד עם 11 מפתחות (ובסוגריים גם למהדורה המבוארת), ופורסמו בספרים הקודמים (גם במהדורת הכיס) בסדר הא"ב

משנה תורה. מפעל זה, בעריכת הרב יוחאי מקבילי הי"ו, קורם עור וגידים, החל מן המהדורה הראשונה שהופיעה בכרך אחד, דרך המהדורה הנוכחית המבוארת, ומלווה במבואות, בנספחים ובאיורים, כל זאת במהירות ובוזירות הראויים להערכה. חשיבותו של מפעל זה אינה רק בעצם הוצאת הספר לאור, אלא בהפצת תורת הרמב"ם בציבור הרחב. דבר מרנין הוא לראות דוכני מכירה של הרמב"ם בקרנות הרחוב, כשאלפים רבים הולכים ומצטרפים לחבורות קובעי עתים ללימוד היד החזקה לרמב"ם.

אם בדורות עברו היה הרמב"ם ספר המיועד לראשי ישיבות הנותנים שיעורים בישיבה או רבנים הכותבים ספרי שאלות ותשובות, הנה נעשה הרמב"ם מורה הוראה לצעירים ומבוגרים כאחת, והולכת ומתקיימת שאיפתו של הרמב"ם שספרו יהיה מורה דרך לרבים... מאות שנים עברו, והנה זכינו בחסדי ה', ונבואת הרמב"ם הולכת ומתגשמת לעינינו"

✦ הרה"ג שמואל אשכנזי שליט"א, רבו של כפר חב"ד

"... להעמיד את הגרסה הנכונה והמדויקת בספרי הרמב"ם ואת הערותיו, וכבר צוינו מכמה וכמה מקומות בספרי כ"ק אדמו"ר... הוצאה זו תוסיף בלימוד ועיון בספרי הרמב"ם ותחזק את תקנתו של כ"ק אדמו"ר בלימוד ספר הי"ד בשיעורים של שלושה פרקים או פרק אחד ליום, ויתקיים הייעוד כפי חותם ספר הי"ד וזמלאה הארץ דעה כמים לים מכסים..."

✦ הרה"ג אמיטי בן־דוד שליט"א, מחבר ספר "שיחת חולין" (על הביאור)

"... הלכות שחיטה וחלק מהלכות מאכלות אסורות מתוך חיבורם החשוב והנצרך, ביאור היד החזקה למורנו הרמב"ם, אשר בו יוכלו להגות המוני רבבות עמך בית ישראל וללמוד יסודות תושבע"פ בזמן קצר, ומתוך כך יבואו להעמיק בלימוד דברי הרמב"ם. וראיתי שהשקיעו ועשו בעניינים אלו עבודה יסודית וטובה לבאר דברי הנשר הגדול עם מקורותיהם והמסתעף מהם בלויית תמונות מאירות עינים והסברים בהירים ונהירים..."

✦ הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל, לשעבר הרב הראשי לישראל

"מהדורה זו אשר מדויקת היא, כפי שצריך לדקדק בדברי הרמב"ם, כוללת אף את האיורים המקוריים, ואף את חלוקת ההלכות כפי שיצאה מידי הרמב"ם: קצרות וברורות, שתהא תורה שבעל פה כולה סדורה כפי הכל, וראוי לכל ישראל ללמוד תדיר הלכות קודשו של הנשר הגדול מתוך מהדורה מדויקת ונכונה, נקייה מצנזורה ומטעויות, ולקבוע שיעורים בדבריו המקיפים הטהורים והבהירים, הממוזגים כולם מכל היקפי תורתנו הקדושה. ויהיו הכל, רב ותלמיד, ממשמשים בספר זה תמיד, לידע ולבקש כבוד כל התורה, מלכות ומשפט, מקדש וטהרה, בשמחה וברנה, לבוא גואל במהרה..."

✦ הרה"ג אברהם אלמליח שליט"א, לפנים אב בית הדין בירושלים ורב העיר דימונה (גם על הביאור)

"... השקיע בעבודתו הנפלאה מאמצים רבים בסידור הפרקים, בעריכת מפתחות לכל פרק בלשון קצרה ויפה, ובהערות העיון פרש משנת הרמב"ם בכל היקפה... כל ספרי היד החזקה בכרך אחד, בלשונו הטהורה של הרמב"ם, מדויקת מתוך כתבי יד, ובצירוף מפתחות רבים, למען יהיה מוכן לכל מי שחשקה נפשו להתענג על ה' בלימוד הלכות מנוקות מכל שיבוש ומזוקקות מכל טעויות, בכלי מפואר עטרת תפארה..."

✦ הרה"ג שלום ארוש שליט"א, ראש מוסדות "חוט של חסד"

"דבר טוב ותועלתי עד מאוד... כדי שיהו פסקיו של הנשר הגדול שגורים על פה כולם, קטן כגדול גם יחד, שהרי זה היה כל מגמת הרמב"ם ז"ל... ועוד הוסיפו לעשות כמה וכמה סוגי מפתחות, למצוא כל דבר בקלות על מקומו, ועוד כמה מעלות טובות כאשר תחזינה עיני הקורא מישרים... שיש בזה משום זיכוי הרבים באופן נעלה מאוד..."

✦ הרה"ג ישראל אריאל שליט"א, ראש "מכון המקדש" בירושלים

"ברוך יוצר המאורות! ברכה זו ראוי לאמרה עם הופעת סדרת ספרי הרמב"ם על ידי הוצאת מפעל

✦ מו"ר הרה"ג שמואל טל שליט"א, ראש ישיבת "תורת החיים", יד-בנימין (גם על הביאור) ... בהוצאת החיבור הקדוש הזה אחר הגהה מחודשת על פי כתבי היד בעמל וביגיעה רבה, במהדורה בכרך אחד, מנוקדת ומפוסקת, המיועדת ומכוונת לשם מטרה זו. יהי רצון מלפני רבונו של עולם, שיעסקו כל בית ישראל בספר הקדוש הזה ובכל חלקי התורה כולם, ויבקשו את מלכותו יתברך שתופיע ותתגלה בקרב הארץ". ... ספרי משנה תורה בנוסח מדויק ומדוקדק ובצירוף ביאור תמציתי וקולע, בו שם לו למטרה לפרש את דברי הרמב"ם על פי דברי עצמו בשאר חיבוריו וכתביו ועל פי נושאי כליו, ראשונים ואחרונים, ועד למפרשים בני ימינו, באופן שאפשר לגרוס את דברי הרמב"ם בהבנה בהירה ופשוטה... כך שהמהדורה המבוארת יש בה כדי להיות עזר של ממש בדרך להקפת 'משנה תורה' כספר יסוד להכרת התורה כולה, ועל גביו יוכל כל לומד לבנות קומות נוספות של ידיעת התורה..."

✦ הראשון לציון, הרה"ג עובדיה יוסף זצ"ל, נשיא מועצת חכמי התורה

"... הוציא לאור עולם במהדורה חדשה את כל היד החזקה של הנשר הגדול, רבנו הרמב"ם, לההדירו ולתקנו משיבושים שנפלו בו, על פי נוסחאות ודקדוקים של ידידי הגאון הגדול הרב יוסף קאפח זצ"ל, הידוע בבקיאותו הגדולה בנוסחאותיו של הרמב"ם, ויגע ועמל להוציא דבר נאה ומתוקן ברוב פאר והדר ובאותיות מאירות עינים, ועוד כמה מעלות טובות..."

✦ הרה"ג יצחק יהודא ירוסלבסקי שליט"א, מזכיר ועד רבני חב"ד בארץ הקודש

"... במהדורה חדשה, סולת נקייה, באשר מוגה על פי כתבי הגאון הגדול מוה"ר יוסף קאפח ע"ה, אשר עסק בזה כידוע, וגדול זכותו... וכעת עומד הוא להוציא לאור בכרך אחד מפואר, כדי לזכות הרבים באוצר גדול זה..."

✦ הרה"ג ישראל מאיר הלוי לוינגר שליט"א, לפני רב העיר בזל, מחבר ספרים בהלכות שחיטה וטרפות (על הביאור)

"... העבודה היסודית שנעשתה, להמחיש את הלכות המאכלות האסורות והטרפות. שיטת הרמב"ם מובאת ומבוארת לפי המקורות של הרמב"ם עצמו. זה אחד החידושים שבספר... לפנינו מעשה אמן וכלי יעיל בלימוד "משנה תורה" של הרמב"ם... ככוונתו של הרמב"ם... הפירוש העממי... מעלה את רמת הלימוד

✦ הרה"ג זלמן נחמיה גולדברג שליט"א, אב בית הדין בבית הוראה לדיני ממונות, חבר בית הדין הרבני הגדול

"... טרחו הרבה, וגם חכמתם עמדה להם להוציאנו בנוסח על פי כתבי ידות מדויקים ביותר... ובודאי שעשו מלאכה חשובה מאוד, וגרמו לכך שהרבה תלמידי חכמים קבעו לעצמם ללמוד הלכות בספר הרמב"ם, וכל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא..."

✦ מו"ר הרה"ג אברהם גיסר שליט"א, רב היישוב עפרה, יו"ר מכון "משפטי ארץ" (על הביאור)

"עם היושב על אדמתו וחי חיים לאומיים ומדיניים זקוק למערכת חוק ומשפט שלמה ומקיפה. דרך המלך להגיע למערכת משפטית כוללת על פי התורה עוברת בכרך זה [כרך ד] הכולל והמקיף את כל סדרי המשפט והשלטון בישראל. כך זה [כרך ד], על נספחיו ופירושו, מפתחותיו והסבריו, הוא השער לכל אלה... אפשר שילמד אדם ספר זה הלכה למעשה; אפשר שילמד אותו בבקיאות, כבלימוד הרמב"ם היומי, פרק ביום או שלושה פרקים ביום או בכל תכנית אחרת; אפשר שהספר ילווה את האדם בלימוד סדר נויקין שבש"ס; ואפשר שיעיין בו בנושא מסוים. הלכה למעשה, שולחן ערוך שונה רק במעט מן המתואר כאן... הכרת שיטת הרמב"ם כשיטה יסודית ותשתיתית דבר גדול היא..."

✦ מו"ר הרה"ג ד"ר אליהו רחמים זייני שליט"א, ראש ישיבת "אור וישועה" ורב הטכניון (גם על הביאור)

"... מהדורה מנופה בשלוש עשרה נפה, שכל קורא ולומד יוכל לשנן אותה בשלווה ובבטחה שמבית מדרשו של הרמב"ם הם יצאו". ... מהדורה השווה לכל נפש על ידי הוצאתה בצירוף פירוש ברור וקל, אבל קולע אל השערה, המבוסס כולו על דברי הנשר הגדול, הרמב"ם, בכבודו ובעצמו, בחיבורו זה ובכל שאר חיבוריו. פירוש זה מאויר, מנוקד ומפוסק, מסודר לפסקאות עם מפתחות לכל דבר... שתאפשר לכל אוהב תורה לקבוע עתים לתורה בלכתו בדרך ובקומו ובכל מקום. פירושו הבהיר והקולע פותח אשנב להציץ בכל העולם ההלכתי והמחשבתי של המאור הגדול, הרמב"ם. וכל חכם לב שדי לו ברמיזא יבין מתוך ההערות הקצרות את העושר הטמון שלא פורש..."

אקדמיה, כך שהשילוב עצמו מהווה עצמה המכוונת ליעד הגדול שאנו מכוונים אליו את תלמידינו... שבח פיהם של התלמידים ורכזי המערכת וכל מי שנוגע בדבר ממלא את הנפש ומשמח את לבו של כל רואה ומורה"

✦ הרה"ג זאב לף שליט"א, רב מושב מתתיהו וראש ישיבה

"יתרון גדול מוצע במהדורה זו, שנוסח הרמב"ם מופיע באופן מאוד מדויק מבוסס על כתבי יד, כנזכר במבוא... 'משנה תורה' מסכם את כל התורה שבעל פה... האפשרות לראותו כיחידה אחת אף בקריאה פשוטה היא מרשימה, מעשירה ומעוררת השראה..." (מתורגם).

✦ הראשון לציון הרה"ג שלמה עמאר שליט"א, לשעבר הרב הראשי לישראל

"... רעיון מצוין שיש בו תועולות גדולות ללומדים את דברי הרמב"ם בקביעות ומשננים את דיברות קודשו, שיהיה שגור בפי כל. ועוד הוסיף כמה וכמה סוגי מפתחות, לעשות אוזניים מבינות, למצוא כל דבר במקומו, ולא יהיה בהעלם, אלא תהיה יד כל אדם ממשמשת בו בכל שעה, אחד חכם ואחד תם. וידוע שכל הקובע שיעור בדברי הרמב"ם, הרי הוא לומד את כל התורה כולה, שבכתב ושבעל פה..."

✦ הרב יהודה הלוי עמיחי שליט"א, יו"ר "מכון התורה והארא"ן" (גם על הביאור)

"... והנה על כל הלכה שפסק הרמב"ם נאמרו כמה הסברים, והדבר גרם לירידה בהיקף הלימוד במשנת הרמב"ם, גם מפני שלעיתים עקב גדלות דבריו התקשו בהם הרבה תלמידי חכמים וכל שכן העם שבשדות. על כן, יפה עשה "מפעל משנה תורה", כשלקח על עצמו לכתוב ביאור קצר ותמציתי מסכם לדברי הרמב"ם ומבואר מתוך דברי הרמב"ם עצמו בשאר יצירותיו, כדי שיהיו דבריו הלכה ברורה ופסוקה. ביאורים אלו מקילים על כל מי שמבקש ללמוד את ספר "משנה תורה" להרמב"ם על הסדר דבר יום ביומו.

... פעמים רבות הרמב"ם מעתיק את דברי המשנה או התלמוד ככתבם וכלשונם, וללומד בן זמננו שאינו בקיא בשמות הצמחים ובעלי החיים, הדברים סתומים ובלתי מובנים. כדי להתגבר על קושי זה, נתאספו מבחירי החוקרים יראי שמים שזיהו את הצמחים ואת בעלי חיים ושמות המקומות הנזכרים בהרמב"ם, וההסברים שלהם מעניקים ללומד את הידע הדרוש להבנת המציאות ההלכתית ודברי הרמב"ם.

של אדם מן השורה לעומקם של הדברים בסוגיות התלמוד העמוקות..."

✦ הרה"ג דוב ליאור שליט"א, רב העיר קריית ארבע-חברון (גם על הביאור)

"... דבר נאה ומתוקן בכלי נאה ובמתכונת מהודרת, דבר שיקרב את הקהל הרחב ללימוד ולעיון בספרי הנשר הגדול הרמב"ם ז"ל". "...יצירה נאה ומתוקנת השווה לכל נפש המבארת את דברי הנשר הגדול כך שכל אחד יוכל להפנים את הדברים ולהבנם... מפעל קדוש שאין ספק שיקרב את דברי חז"ל לציבור הרחב... עלו והצלחו בהרכבת תורת ישראל".

✦ ד"ר אברהם ליפשיץ, מנהל מינהל החינוך הדתי במשרד החינוך

"ספר "משנה תורה"... זהו חיבור שחזונו הוא להעניק לאדם מישראל בזמן סביר את היכולת להקיף את תמצית התורה שבעל פה מראשה ועד סופה, לעמוד על כבודה, על יופייה ועל נשגבותה של מורשת היהדות, כלשונו: "שידעם הכל, קטן וגדול, איש ואשה, בעל לב רחב ובעל לב קצר".

מתוך כך, נחלצנו ב"מינהל החינוך הדתי" לאמץ מיזם ללימוד הרמב"ם היומי על ידי חבורות חבורות של תלמידים, להשיב ולרענן את היעד הגדול של התורה, וציידנו את תלמידינו בספר "משנה תורה" במהדורת הכיס ובמהדורת המופת של "מפעל משנה תורה", והדברים מדברים בעד עצמם. היכולת להציג את תמצית כל התורה שבעל פה ולבאר אותה בצורה תמציתית היא דבר מעורר השתאות. הדיוק הנחוץ והפשטות של הצגת תורת ישראל השלמה, הנגישות לכל דבר בעזרת המפתחות, התמונות והתרשימים הרבים, ההקדמות והסיכומים, כותרות הפרקים וכותרות המשנה, ההשקעה בעיצוב הצורני וצבינו של הרמב"ם, כולל בהירות דבריו והכרעותיו כדמות מאחדת שכל זרמי היהדות מכירים בגדולתה, הם כלים חשובים לתלמיד, ויש בהם כדי לעצב את דמותו... זהו מיזם מן המוצלחים ביותר של החמ"ד, שניכר בו שהשיב את אהבת התורה והדבקות בה לקהלים רחבים של לומדים, וזכותו של הרמב"ם, שחזונו הגדול נעשה מציאות קיימת.

... זהו מפעל חשוב, לאומי, יסודי וקלסי, שיש בכוחו לנגוע בכל אחד ואחד מאתנו... המהדורה פורצת דרך, וניכר שנעשתה בשיתוף פעולה גדול עם תלמידי חכמים, ישיבות ידועות, מכוני תורה בתחום התמחותם וחכמי

✦ הרה"ג נחום אליעזר רבינוביץ שליט"א,
ראש ישיבת "ברכת משה" ומחבר "יד פשוטה"
על "משנה תורה" להרמב"ם (גם על הביאור)

"... מהדורה זו מתאימה ליעד שרבונו הגדול עצמו
הציג לתלמידיו, 'ללמוד את החיבור בעל פה, וידוע
ממנו תורה שבעל פה כולה'. בנוסף על כך הוסיף כב'
גם מפתחות מועילים לכל תלמיד ומבין, והכל בדפוס
נאה ונוח לקורא... פירוש תמציתי... בהוספת איורים
וצילומים הממחישים את נושאי ההלכות, כך שהלומד
רואה בעיניו... ובכך הרבה הלכות חמורות מבוארות
מאליהן".

✦ הרה"ג אליעזר שלמה שיק שליט"א, ראש
ישיבת "היכל הקודש", חסידי ברסלב

"... מה אומר לכם. אין עוד דבר גדול מזה, שיהיה
לאדם ביד את כל סדר המשנה תורה להרמב"ם באופן
שיוכל לשקוד בזה תמיד. וידוע אשר רביז"ל (רבי נחמן
מברסלב זי"ע) אמר, כשיבוא משיח יפסקו את ההלכה
כמו הרמב"ם ז"ל. ולכן דבר גדול עשיתם... באופן
שיהיה מצוי ביד כל אחד על שולחנו, ובכל עת מצוא
יוכל ללמוד ולעיין בזה, ובפרט שהמהדורה הזו מדויקת
מכתבי יד עתיקים. אשריכם ואשרי חלקכם..."

✦ הרה"ג צבי שכטר שליט"א, ראש ישיבה
יוניברסיטי בארה"ב

"... עינתי בספר, למדתי בו, בדקתי בו כמה ענייני
נוסחאות המפוקפקות... ואף השתמשתי במפתחות
שבסוף הכרך, ובוודאי דבר גדול עשו... נוסח המנופה
בי"ג נפה..."

... בכל תחומי העשייה חלו שינויים, ונתבקשה פעולה
שתמציא ללומד כלים מתאימים ליישום התורה
במציאות החדשה של ימינו. על כן, נוספו בסוף
הספר נספחים העוסקים במציאות העכשווית וביישום
ההלכה, ויש בהם ליצור את הקשר בין התורה שניתנה
למשה בסיני ונתבארה על ידי משה בן מיימון למציאות
שאנו חיים בה, וכך נמשכת מסירת התורה מדור דור".

✦ הרה"ג ד"ר רצון ערוסי שליט"א, ראש מכון
מש"ה למשנת הרמב"ם (גם על הביאור)

"... רמב"ם מדויק... נגיש וזמין לכל תלמיד ורב, אשר
ילוה אותו בחייו ובלומודיו". "... ניקודו וביאורו,
ביאור תמציתי ובהיר שיש שהוא מלווה באיורים טובים
ונחוצים... יש במפעלו החשוב... להנחיל את תורת
משה רבנו על פי רבנו משה לכל אחד ולכל הדורות...
מפעלו ... עולה על קודמיו, בגלל שיש בו מעלות
ייחודיות דלקמן: א. 'משנה תורה' מוהדר על פי כתבי
יד עתיקים ומהימנים שהציר המרכזי הוא מהדורת מכון
מש"ה, בההדרתו של מו"ר הגר"י קאפח זצ"ל, גדול
המומחים בדורנו במשנת הרמב"ם; ב. מהדורה מנוקדת
שהיא אמורה להיות מנוקדת גם לפי מסורת הניקוד של
הרמב"ם; ג. מהדורה ערוכה, שיש בה כותרות קצרות
מנחות של שמות, נושאים ותת-נושאים; ד. מהדורה
מבוארת באופן תמציתי ובבהירות. ואחד המקורות
החשובים ששימשו אותו ברוב ביאוריו הוא פירושו
של הגר"י קאפח זצ"ל, שביאוריו ייחודיים ומקוריים
ותואמים את משנת הרמב"ם. בזכות אהבתו הגדולה...
זכה ליאור מן המאור הגדול (הרמב"ם) ומן המאור
הקטן (הגר"י קאפח)".